

Spoštovani!

V četrtek, 12. februarja 2015 bo minilo 120 let, od kar se je v Gradcu (Graz, Avstrija) rodil **Janko GAČNIK**, ravenski kulturni delavec, koroški učitelj, slovenski pedagog, Maistrov borec, velik domoljub ter skrbnik za pravice Slovencev, ki pa so ga zapisovalci novejšje zgodovine v zadnjih desetletjih kljub njegovemu intenzivnem in vplivnemu življenju malce pozabili.

Janko Gačnik je svojo mladost je preživel pri starih starših v Libeličah in po končani osnovni izobrazbi se je na mariborskem učiteljskišči izobrazil za učitelja. Ob izbruhu prve svetovne vojne je bil vpoklican in boril se je na bojiščih v Romuniji ter na soški fronti. Leta 1918 se je na Koroškem pridružil Maistrovim borcem in se bojeval skupaj z Vinkom Möderndorferjem, V aprilu leta 1919 je bil ranjen in zaradi poškodbe postal invalid. Po prvi svetovni vojni je ostal V Mežiški dolini in bil vsesplošno priznan učitelj in nadučitelj na Ravnah med leti 1921 in 1951 ter osebni prijatelj Vinka Möderndorferja in Prežihovega Voranca, s katerima ga je družilo prizadevanje za kulturni in socialni napredek koroškega naroda. Zelo pomemben je tudi za Libeliče, saj ima skupaj z duhovnikom Vogrincem in šolskim nadzornikom Mencinom največ zaslug za priključitev vasi leta 1922 k Jugoslaviji. Njegovih zaslug ob severni meji ni spregledala Kraljevina Jugoslavija, saj ga je odlikovala z medaljo za hrabrost (znana kot Obiliceva medalja), redom Sv. Save (V. stopnje) ter redom jugoslovanske krone (V. stopnje - naziv kavalir). Na Ravnah je skupaj z ženo Miro aktivno sodeloval v Sokolskem društvu in zaslužna sta za ustanovitev ravenske glasbene šole, za ureditev kinodvorane in Sokolskega doma (žal stavba ne obstaja več).

Me drugo svetovno vojno so ga fašisti zaradi sodelovanja v osvobodilnem gibanju zaprli in internirali v Italijo, od koder je leta 1943 prebegnil do zbirnega taborišča Gravina, kjer je učil in spodbujal svoje rojake. Po končani drugi svetovni vojni se je spet vrnil na Ravne, kjer je ponovno učiteljeval, hkrati pa je bil upravnik dijaškega doma in upravitelj šole. V spomin in opomin vojni in slovenstvu je pomagal pri ponovni postavitvi Malgajevega spomenik na Dobrijah. Aktivno deloval v številnih društvih, režiral igre, vodil pevske zборе.

Po upokojitvi v letu 1951 se je z ženo preselil v Maribor, kjer je živel do svoje smrti 9. septembra 1967. V Mariboru se je posvečal delu v raznih organizacijah, zlasti Skladu Prežihovega Voranca, katerega predsednik je bil. Organiziral je koncerte pevskih zborov tako v Mežiški in Dravski dolini kot tudi v Mariboru in okolici ter Prekmurju. Slovenska prosvetna zveza v Celovcu ga je še za časa življenja odlikovala z Drabosnjakovim priznanjem.

Isto tako so se mu v daljni preteklosti na Ravnah na Koroškem že delno poklonili s poimenovanjem ulice od tedanje stavbe nižje osnovne šole (nekdanji naslov Guštanj 5, sedaj stavba Občine Ravne na Koroškem) v smeri Grajskega parka kot »Gačnikova pot«.

Na Ravnah je njegov častitljiv odnos do ljudi, še zlasti pa veselje do izobraževanja in učenja odraščajoče mladeži, pustil jasen in odčitljiv odtis na skoraj tridesetih generacijah ukaželjnih ljudi (daljši zapis o življenju in liku je dosegljiv na www.kfd.si, avtor zapisa prim.mag. Franc Verovnik, dr.)

Počastitev dejanj ljudi, ki so se pred dobrimi stotimi leti borili za svobodno in enovito slovenstvo in pravico do lastnega jezika ter za širino kulturnega duha in uma, se je v naši dolini prenovila v lanskem letu, ko so v Mežici Vinku Möderndorferju, bojnemu in družbenemu prijatelju Janka Gačnika, pred stavbo tamkajšnje osnovne šole odkrili spomenik/poprsje ter z filatelističnim kompletom o tem obvestili tudi širšo domovino, se je v letošnjem letu pridružila Občina Ravne na Koroškem. Le ta je kot prvo oznanilo 120-letnice jubilentovega rojstva na pobudo dr. Franca Verovnika ter ob sodelovanju arh. Boruta Bončine in Petra Močnika ter s sodelovanjem Koroškega filatelističnega društva poskrbela, da bo v **četrtek, 12. februarja 2015** na pošti 2390 Ravne na Koroškem poleg rednega poštnega žiga v uporabi tudi **priložnostni poštni žig**. Istočasno bo izšel tudi filatelistični komplet (KFD 114/2015 in KFD115/2015, več v prilogah in na www.kfd.si), katere sestavni deli so:

- osebna poštna znamke (nominala »B« na zeleni pokončni podlagi),
- maksimum karta/razglednica in
- dotisk na filatelistično kuverto.

Pri iskanju zgodovinsko ustreznih pisnih in risnih podlag za potrebe filatelije so aktivno sodelovali Miroslav Osojnik ter Simona Vončina in Simona Šuler Pandev.

Istočasno se po vsej zemeljski obli v letošnjem letu obhaja tudi stoletnica začetka 1. svetovne vojne in Janko Gačnik je tekom služenja vojnega roka po različnih frontah širom Evrope neumorno fotografiral vojno življenje in izbrane posnetke zbral v avtoriziranem in z osebnimi opazkami ozaljšanim fotografskem albumu. V večer spomin ljudem in opomin človeštvu je v pripravi tisk knjige, ki jo v prvem delu sestavlja življenjepis Janka Gačnika, opremljen s fotografijami iz njegovega plodnega življenja, drugi del pa predstavlja faksimila Gačnikovega vojnega foto-albuma. Knjigo ob

založbi Občine Ravne na Koroškem avtorsko pripravlja in urejuje dr. Franc Verovnik, posednik Gačnikovega originala in predvidoma naj bi edicija izšla nekje na prehodu pomladi v poletje leta 2015.

Tretji del oznanila delovanja Janka Gačnika na Ravnah na Koroškem pa predstavlja želja po postavitvi spominskega obeležja na severni fasadi (vstopni portal) nekdanje osnovne šole Guštanj, kjer je g. Gačnik poučeval in izobraževal kar trideset generacij Ravenčanov in kjer dandanes uraduje občinska uprava in je hkrati sedež županstva Občine Ravne na Koroškem.

Janko Gačnik je bil človek, ki ne bi smel biti pozabljen ali zastrt in dandanes je priložnost, da o njegovem delu, ki je pomembno vplivalo na mnoge iz naše bližnje in daljše okolice, seznanite široko občinstvo in nam njegova vsem življenjska dela in pozitiven pristop k življenju ponudite kot vzor in spodbudo

Z odličnim spoštovanjem,

Borut Bončina,
univ.dipl.inž. arhitekt,
avtor filatelističnega kompleta

5. 2. 15